

Genetiskt variationsprojekt för Vit herdehund

Projektmedlemmar

Tove Eriksson, projektledare

Uppvuxen med vit herdehund på Sunnantorps kennel sedan 7-års ålder. Delägare i Sunnantorps kennel sedan 2021.

Genomfört SKKs utbildning för att bli avelsfunktionär hösten 2024, pågående genetikutbildning för att bli diplomerad avelsfunktionär.

Har i dagsläget 1 vit herdehundstik och 1 chihuahuahane hemma. Tränar lydnad, bruks, barmarksdrag och har många års erfarenhet av utställning.

Jobbar till vardags bland annat med projektledning inom läkemedelsindustrin.

Madelene Törnlund

Erfarenhet av schäfer sedan 17-års ålder, har haft vit herdehund i 4 år.

Har i dagsläget 3 vita herdehundar hemma. Tränar och tävlar aktivt inom flera dicipliner samt utställning.

Genomfört SKKs uppfödarutbildning och pågående utbildning till ringsekreterare.

Tidigare erfarenheter av styrelse i lokala schäferklubben. Engagerad i VHK i två år, som ledamot och nu vice ordförande. Stort intresse för avel, mentalitet och rasens utveckling.

Maria Wägner

40 års erfarenhet av brukshundar, schäfer och vit herdehund. Arbetat inom bevakningsbranchen med tjänstehund. Har i dagsläget 1 vit herdehundshane hemma. Är aktiv på hög/högsta nivå inom bruks, rallylydnad, specialsök, FH-spår och FCI Traditional Style/herding samt stor erfarenhet av utställning. Genomfört SKKs uppfödarutbildning och ringsekreterarutbildning. Intresserad, engagerad och påläst vad gäller avel och hälsa samt stort intresse vad gäller hundens rörelseapparat och sjukdomar. Utbildad inom projektledning och ledarskap samt många års erfarenhet av att arbeta i olika styrelser.

Malin Ranestål

Har haft vit herdehund i 24 år och startade Sunnantorps kennel för 22 år sedan.

Master of science i Molekylär Cellbiologi och arbetat många år med toxikologiforskning. Utbildningen till molekylärbiolog innehöll en hel del genetik vilket är ett stort intresse.

Utbildad djursjukskötare och arbetat flera år på olika djursjukhus.

Genomfört SKKs hunduppfödarutbildning, utbildning om anatomi, genetik, juridik, parning & valpning, utfordring och valpens beteende, allmänlydnadsinstruktör (SBK), hundinstruktörsutbildning (IMMI Anders Hallgren), tävlingsledare (SBK), A-Figurant Mentalbeskrivning samt Mentaltest (SBK), Testledare Mentalbeskrivning (SBK), mentalbeskrivare valp (SBK).

Har i dagsläget 1 vit herdehundstik och 1 whippethane hemma. Tränar och tävlar aktivt inom bruks, lydnad, viltspår och utställning.

Lova Arnesjö

Studerar 3:e året till veterinär på SLU, Uppsala. Har i utbildningen studerat husdjursgenetik och skrev gymnasiearbete om genetik hos guldhamstrar. Drev guldhamsteruppfödning 2018-2022 enligt SHFs regelverk och riktlinjer.

Erfarenhet av hund sedan 2021 och har stort intresse av genetik samt hälsa hos hund.

Bakgrund

- Vit herdehund är en relativt liten hundras i Sverige, ca 1000-1200 registrerade individer.
- På grund av den smala avelsbasen och den begränsade populationen står rasen inför hälsomässiga och genetiska utmaningar.
- Det behövs en grundlig utvärdering av rasens nuvarande hälsotillstånd.
- Detta är avgörande för att kunna säkerställa att rasen förblir rastypisk, frisk och hållbar även på lång sikt.

Nuläge

- Vit herdehund är en ras som uppskattas för sin mångsidighet, intelligens och vänliga natur.
- Rasens genetiska inavelsgrad uppskattas idag vara i genomsnitt 27-28% enligt DNA-tester gjorda hos Embark.
- Den genetiska variationen samt inavelsgraden är en viktig fråga med tanke på den begränsade populationen och de potentiella hälsoriskerna som följer av en smal avelsbas.

Hälsoutmaningar

- Vit herdehund har generellt god hälsa, men precis som många andra raser finns det hälsoproblem att beakta.
- Höftledsdysplasi och armbågsdysplasi förekommer inom rasen och krav på röntgen av avelshundar är obligatoriskt.
- Enligt RAS 2023-2027 och ABP 2016-2021 förekommer bland annat allergier, olika typer av cancer och epilepsi inom rasen men det är i dagsläget okänt hur utbrett det är. Det är dock av vikt att genom en hälsoenkät få en överblick av läget.

Kartläggning

- I detta projekt kommer rasbundna sjukdomstillstånd kartläggas.
- VHK's önskan är att de svenska uppfödarna arbetar aktivt med att minska risken för sjukdomar genom noggranna avelsval och hälsoprogram.
- Den genetiska variationen inom vit herdehund är relativt begränsad, vilket gör det avgörande att använda ett brett spektrum av avelsdjur för att undvika inavel och bevara rasens hälsa på lång sikt.

Kartläggning forts.

- Enligt forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet är genetisk variation en förutsättning för ett långsiktigt hållbart avelsarbete och brist på variation gör att annars ovanliga sjukdomsanlag kan slå igenom hos fler individer inom en ras. Genetisk variation är idag ett prioriterat område för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling.
- Strategier för framtida avel kommer tas fram med hjälp av projektets resultat.
- En populationsanalys av olika raser, som genomförts av genetiker, inklusive den nederländske forskaren Pieter Oliehoek, har visat att det finns potential att förbättra den genetiska variationen genom att arbeta med strategiska avelsprogram och införa nya blodslinjer.

Kartläggning forts.

Det ligger i tiden att titta på följande alternativ för att öka den genetiska variationen, minska inavelsgraden och minska hälsoriskerna.

Projektet kommer att utröna vilket/vilka alternativ som behövs för vit herdehund.

- **Bevara unika genetiska linjer:** Genom att använda ett större antal avelsdjur och undvika att överanvända hundar kan den genetiska variationen bevaras.
- **Internationellt samarbete:** Genom att samarbeta med uppfödare i andra länder kan man hitta lämpliga avelsdjur som bidrar till att bredda den genetiska avelsbasen i Sverige.
- **Genetiska tester:** DNA-tester kan användas för att identifiera genetiska markörer för specifika sjukdomar samt räkna ut inavelsgraden.
”Genetisk testning ett utmärkt verktyg i avelsarbetet för bättre hälsa hos våra hundar, förutsatt att dessa tester är tillförlitliga, relevanta och används med eftertanke. Uppfödare och hundägare bör omsorgsfullt utvärdera nyttan med konsekvenserna av ett genetiskt test innan detta utförs. Risken med ensidig eller överdriven fokusering på DNA-testresultat är att andra viktiga sjukdomar eller egenskaper hamnar i skymundan. *Sofia Malm, för NKU/VK*”
- **Inkorsningsprojekt:** Inkorsning med andra raser kan övervägas för att minska inavelsgraden, öka den genetiska variationen och förbättra rasens hälsa på lång sikt. Ett sådant projekt ska i så fall bedrivas i samarbete med VHK, SBK, SKK och Sveriges uppfödare. Det är dock viktigt vid inkorsning att bibehålla de karaktäristiska egenskaperna och utseende för vit herdehund.

Framtidsutsikter

- Med rätt avelsstrategier, hälsoövervakning och genom att fortsätta samarbeta både nationellt och internationellt kan vi försöka trygga att vit herdehund kommer att vara en frisk och mångsidig ras som kan glädja många generationer framöver.

Plan

- Hälsoenkät: skickas ut 24/3-2025
- Utvärdering av hälsostatus: 15/5-2025
- Ta fram handlingsplan/riktlinjer: 30/6-2025

Källor

- RAS 2023-2027
- Agria Breed Profiles 2016-2021
- [Genomic Diversity and Runs of Homozygosity in Bernese Mountain Dogs](#), publicering SLU
- Pieter Oliehoek
<https://www.dogsglobal.com/sv/about-us>
<https://scholar.google.se/citations?hl=en&user=Dkh4LnkAAAAJ>
- [SKK Policy för DNA-tester](#)

